

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Ndob/74/2025
Identifikačné číslo spisu:	1325208319
Dátum vydania rozhodnutia:	31.08.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Erika Čanádyová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:1325208319.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Čanádyovej a členiek senátu JUDr. Jany Hullovej a JUDr. Miroslavy Janečkovej v spore žalobcu KOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom Mlynské nivy 7816/16, Bratislava - mestská časť Staré Mesto 821 09, IČO: 00 585 441, právne zastúpený: FELIX NEUPAUER & PARTNERS, s. r. o., Šoltésovej 7325/14, Bratislava - mestská časť Staré Mesto 811 08, IČO: 56 711 832, proti žalovanému Občianske združenie NÁDEJ Slovenská Ľupča, so sídlom Czambelova 284/19, 976 13 Slovenská Ľupča, IČO: 42 395 925, o zaplatenie 1 077,64 Eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 66Cb/136/2025, o nesúhlase Okresného súdu Banská Bystrica s postúpením sporu Mestským súdom Bratislava III, takto

rozhodol:

Na prejednanie a rozhodnutie veci vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 66Cb/136/2025 je p r í s l u š n ý Okresný súd Banská Bystrica.

Odôvodnenie

1. Mestský súd Bratislava III prípisom zo dňa 31. októbra 2025 postúpil v zmysle § 40 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) spor vedený pod sp. zn. 74Cb/108/2025 Okresnému súdu Banská Bystrica ako súdu kauzálnu príslušnému na jeho prejednanie a rozhodnutie podľa § 22 písm. c) CSP s odôvodnením, že ide o obchodnoprávny spor.

2. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej aj „predkladajúci súd“) s postúpením sporu vedeného pod sp. zn. 66Cb/136/2025 (pôvodne vedený na Mestskom súde Bratislava III pod sp. zn. 74Cb/108/2025) Mestským súdom Bratislava III s poukazom na ustanovenie § 22, § 40 a § 41 CSP nesúhlasil a postupom podľa § 43 ods. 2 CSP vec predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) za účelom rozhodnutia o kauzálnu príslušnosti, majúci za to, že nie je kauzálnu príslušným súdom na konanie v predmetnej veci.

3. Predkladajúci súd svoj nesúhlas odôvodnil tým, že predmetný spor je občianskoprávnym sporom tvrdiac, že na to, aby sa záväzkový vzťah mohol považovať za relatívny obchodný záväzkový vzťah podľa kogentného ustanovenia § 261 ods. 1, 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej len „Obchodný zákonník“ alebo „OBZ“) nepostačuje, aby išlo o vzťah medzi relevantnými subjektmi (podnikatelia, subjekty verejného práva), pretože zároveň musí byť splnená aj podmienka relevantnej právnej povahy vzťahu, z ktorého spor vznikol (pri podnikateľoch sa musí vzťah týkať podnikateľskej činnosti, pri subjektoch verejného práva sa musí vzťah týkať zabezpečovania verejných potrieb alebo vlastnej prevádzky) v súvislosti s čím poukázal aj na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5Ndob/5/2025.
4. Predkladajúci súd namietal, že Mestský súd Bratislava III, z ktorého mu bola vec postúpená neuviedol, na akom základe dospel k záveru, že ide o obchodnoprávny spor, pričom podľa predkladajúceho súdu nemôže ísť v danom prípade o relatívny obchodný záväzkový vzťah, nakoľko žalovaný je občianskym združením, ktoré je neziskovou inštitúciou, a teda nie je podnikateľom či subjektom verejného práva (§ 261 ods. 1, 2 OBZ) a nemôže ísť ani o absolútny obchodný záväzkový vzťah (§ 261 ods. 6 OBZ), nakoľko ide o neuhradené poistné z poistnej zmluvy.
5. V tom dôsledku mal predkladajúci súd za to, že jeho kauzálna príslušnosť nie je daná a aplikácia § 40 CSP zo strany Mestského súdu Bratislava III bola nedôvodná. Na záver predkladajúci súd tiež uviedol, že na skúmanie nedostatku miestnej príslušnosti podľa § 41 CSP nie sú splnené podmienky, keďže tá sa skúma iba na námietku žalovaného uplatnenú najneskôr pri prvom procesnom úkone, ktorý mu patrí, pričom výlučná miestna príslušnosť, podľa predkladajúceho súdu, tiež daná nie je.
6. Najvyšší súd ako súd spoločne nadriadený Mestskému súdu Bratislava III a Okresnému súdu Banská Bystrica (§ 43 ods. 2 CSP) dospel k záveru, že nesúhlas Okresného súdu Banská Bystrica s postúpením sporu je dôvodný.
7. Podľa § 12 ods. 1 CSP, na konanie v prvej inštancii je príslušný okresný súd, ak tento zákon neustanovuje inak.
8. Podľa § 13 CSP, na konanie v prvej inštancii je miestne príslušný všeobecný súd žalovaného, ak nie je ustanovené inak.
9. Podľa § 15 ods. 1 CSP, všeobecným súdom právnickej osoby je súd, v ktorého obvode má právnická osoba adresu sídla.
10. Podľa § 2 ods. 2 písm. a) ObZ, podnikateľom podľa tohto zákona je osoba zapísaná v obchodnom registri.
11. Podľa § 2 ods. 3 OBZ sídlom právnickej osoby a miestom podnikania fyzickej osoby je adresa, ktorá je ako sídlo alebo miesto podnikania zapísaná v obchodnom registri alebo živnostenskom registri, alebo v inej evidencii ustanovenej osobitným zákonom.
12. Podľa § 261 ods. 2 ObZ sa touto časťou zákona spravujú takisto záväzkové vzťahy medzi subjektom verejného práva, ak sa týkajú zabezpečovania verejných potrieb alebo vlastnej prevádzky a podnikateľmi pri ich podnikateľskej činnosti.
13. Podľa § 22 písm. c) CSP, na konanie v obchodnoprávných sporoch je príslušný Okresný súd Banská Bystrica pre obvod Krajského súdu v Banskej Bystrici.
14. Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sídlach a obvodoch súdov“) sídlom Krajského súdu v Banskej Bystrici je mesto Banská Bystrica; jeho obvod tvoria obvody a) Okresného súdu Banská Bystrica, b) Okresného súdu Lučenec, c) Okresného súdu Rimavská Sobota, d) Okresného súdu Zvolen, e)

Okresného súdu Žiar nad Hronom.

15. Podľa § 2 ods. 6 zákona o sídlach a obvodoch súdov sídlom Okresného súdu Banská Bystrica je mesto Banská Bystrica; jeho obvod tvorí územný obvod okresov Banská Bystrica a Brezno. Okresný súd Banská Bystrica má pracovisko v meste Brezno.

16. Podľa § 36 ods. 1 a 2 CSP, konanie sa uskutočňuje na súde, ktorý je na prejednanie príslušný. Príslušnosť sa určuje podľa okolností v čase začatia konania; takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania.

17. Podľa § 40 CSP, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednanie sporu.

18. Podľa § 43 ods. 1 CSP, ak súd postupom podľa § 40 a 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená.

19. Podľa § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

20. Najvyšší súd z obsahu spisu zistil, že dňa 29. októbra 2025 (č. 1. 1 spisu) bola na Mestskom súde Bratislava III ako súde prvej inštancie podaná Žaloba spolu s návrhom na vydanie platobného rozkazu, ktorou sa žalobca domáhal zaplata sumy 1 077,64 Eur spolu s 8,00 % úrokom z omeškania ročne z tejto sumy od 18.11.2023 do zaplata titulom neuhradeného poistného, ako aj náhrady trov súdneho konania. Svoje nároky žalobca odvodzoval od Poistnej zmluvy č. 6616951175 zo dňa 16. decembra 2021 uzatvorenej medzi ním a žalovaným, v ktorej si zmluvné strany dohodli spôsob platenia ročného poistného štvrtročne, avšak žalovaný túto zmluvne dohodnutú povinnosť, podľa žalobcu, porušil. Poistenie tým v zákonnej lehote dňa 17. novembra 2023 v zmysle ust. § 801 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“ alebo „OZ“) zaniklo z dôvodu nezaplata poistného za nasledujúce obdobie, pričom v zmysle ust. § 803 ods. 1 OZ má žalobca právo na poistné za dobu do zániku poistenia. V dôsledku omeškania žalovaného s úhradou poistného, ktoré žalobcovi patrí si tento týmto podanou žalobou uplatňuje tiež zákonný úrok z omeškania z dlžnej sumy podľa ust. § 369 ods. 2 OBZ v spojení s § 1 ods. 2 Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 21/2013 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Obchodného zákonníka.

21. Žalobca svojim podaním na súd založil miestnu príslušnosť Mestskému súdu Bratislava III, ktorý prípisom zo dňa 31. októbra 2025 postúpil spis v predmetnej veci Okresnému súdu Banská Bystrica podľa § 43 ods. 1 CSP ako kauzálnu príslušnému súdu podľa § 22 písm. c) CSP dôvodiac, že v danom prípade o obchodnoprávny spor, na konanie o ktorom je príslušným Okresný súd Banská Bystrica pre obvod Krajského súdu v Banskej Bystrici s poukazom na sídlo žalovaného. Okresný súd Banská Bystrica však s týmto postúpením, ako je uvedené vyššie, nesúhlasil a vec predložil najvyššiemu súdu na rozhodnutie o príslušnosti toho-ktorého súdu na prejednanie a rozhodnutie vo veci.

22. Najvyšší súd vo vzťahu k určení príslušného súdu na prejednanie a rozhodnutie sporu uvádza, že v posudzovanom prípade je potrebné vyriešiť otázku povahy sporu, teda či sa jedná o spor obchodnoprávny alebo, ako sa domnieva predkladajúci súd, o spor občianskoprávny. Pre založenie kauzálnu príslušnosti súdu (v tomto prípade Okresného súdu Banská Bystrica ako kauzálnu príslušného súdu v obchodnoprávných sporoch pre obvod Krajského súdu v Banskej Bystrici) podľa § 22 CSP je totiž nevyhnutné, aby bola naplnená kvalitatívna stránka pojmu obchodnoprávny spor, o ktorý ide vtedy, ak ide o spor podľa druhej časti Obchodného zákonníka, prípadne spor zo záväzkového vzťahu, ktorý možno podľa ustanovení § 261 a § 262 ObZ považovať za obchodný záväzkový vzťah, spravujúci sa

ustanoveniami tretej časti ObZ. Pojem obchodnoprávny spor pritom ako pojem procesného práva nie je v predpisoch upravujúcich konanie pred súdmi v súkromnoprávných sporoch a iných súkromnoprávných veciach CSP definovaný. Z toho dôvodu je preto nutné pre jeho vymedzenie vychádzať z predpisov hmotného práva upravujúcich obchodnoprávne vzťahy a občianskoprávne vzťahy, konkrétne z Obchodného zákonníka (lex specialis), resp. z Občianskeho zákonníka (lex generalis). Pre zodpovedanie otázky, či základom sporu je záväzkový vzťah majúci obchodný charakter a jedná sa o spor obchodnoprávny alebo či ide naopak o spor občianskoprávny, je potrebné skúmať povahu subjektov daného vzťahu a tiež povahu záväzkového vzťahu.

23. Z pohľadu na povahu subjektov záväzkového vzťahu, ktorého sa predmetný spor týka, jednoznačne vyplýva, že žalobcom je právnická osoba - podnikateľ podľa § 2 ods. 2 písm. a) ObZ, ktorá v rámci svojej činnosti poskytuje poistenie majetku a zodpovednosti za škodu. Uzatvorenie poisťnej zmluvy tak nepochybne spadalo pod podnikateľskú činnosť žalobcu. Žalovaným je občianske združenie založené podľa zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov, zo stanov ktorého vyplýva, že jeho cieľom je na báze humanizačných vzťahov, empatie, filantropie, altruizmu a dobrovoľníctva združovať telesne a mentálne postihnutých občanov, ich príbuzných a ďalšie osoby, ktoré majú záujem o pomoc pri budovaní a spravovaní neverejných zariadení sociálnych služieb, ktoré poníma a definuje zákon NSSR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov, v oblasti pobytových sociálnych služieb a ďalšie činnosti typické pre neziskové organizácie. Zo stanov nevyplýva, že by združenie vykonávalo podnikateľskú činnosť. K osobe žalovaného najvyšší súd navyše uvádza, že na základe lustrácie v živnostenskom registri a iných dostupných registroch tiež nevyplývalo, že tento disponuje živnostenským oprávnením.

24. Pre ustálenie, že ide o obchodný záväzkový vzťah nebolo osvedčené naplnenie predpokladov podľa § 2 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka pre konštatovanie, že u žalovaného ide o podnikateľa pri výkone jeho podnikateľskej činnosti. Aplikovať nemožno pre uplatnenie tohto predpokladu ani právnu úpravu obsiahnutú v § 261 ods. 2 a nasl. Obchodného zákonníka, keďže nejde o subjekt verejného práva zabezpečujúci verejné potreby alebo vlastnú prevádzku. Medzi stranami tak nejde o relatívny obchodný záväzkový vzťah a už vôbec nie o absolútny obchodný záväzkový vzťah. Z obsahu poisťnej zmluvy nevyplýva tiež uzavretie fakultatívneho obchodného záväzkového vzťahu.

25. Z ust. § 489 Občianskeho zákonníka vyplýva, že záväzky vznikajú z právnych úkonov, najmä zo zmlúv, ako aj zo spôsobenej škody, z bezdôvodného obohatenia alebo z iných skutočností uvedených v zákone. Z dikcie ustanovenia § 261 ods. 1 OBZ je zrejmé, že na to, aby sa určitý záväzkový vzťah mohol kvalifikovať ako obchodnoprávny, musí byť okrem požiadavky kladenej na povahu subjektov daného vzťahu splnená aj požiadavka povahy záväzku k momentu jeho vzniku.

26. Predmetom sporu vo veci samej je nárok žalobcu na zaplatenie dlžného poisťného za obdobie trvania poisťnej zmluvy. Ide teda o nárok vyplývajúci z poisťného vzťahu, ktorého právna úprava je obsiahnutá v ust. § 788 a nasl. Občianskeho zákonníka.

27. Skutočnosť, že úprava poisťných zmlúv nie je zakotvená v Obchodnom zákonníku, nemá sama o sebe vplyv na povahu vzniknutého záväzkového vzťahu. V zmysle ust. § 1 ods. 2 Obchodného zákonníka, ak niektoré otázky týkajúce sa obchodného záväzkového vzťahu nemožno riešiť podľa ustanovení OBZ, riešia sa podľa predpisov občianskeho práva. Aplikovanie predpisov občianskeho práva teda nemá vplyv na povahu vzniknutého obchodnoprávneho záväzku. V tejto súvislosti najvyšší súd upriamuje pozornosť na Uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5Ndob/9/2024 z 25. apríla 2024, kde najvyšší súd nepovažoval samotnú existenciu poisťnej zmluvy ani skutočnosť, že žalobcom bola poisťovňa za postačujúce pre ustálenie záveru o obchodnoprávnej povahe sporu. Popri podnikateľskom postavení účastníkov skúmal aj povahu záväzkového vzťahu a jeho súvis s podnikateľskou činnosťou poisťníka. Obchodnoprávny charakter sporu v danom prípade vyvodil až zo zistenia, že poisťná zmluva sa týkala zamestnanca, prostredníctvom ktorého žalovaný vykonával predmet svojej podnikateľskej činnosti.

28. Zo spisu ani z dostupných registrov tak nevyplýva, že by žalovaný vykonával podnikateľskú činnosť vo vzťahu k činnosti, ktorej sa poisťná zmluva týkala. Z poisťnej zmluvy vyplýva, že žalovaný pri jej uzatváraní uviedol údaj o svojom ročnom obrate. Existencia príjmov alebo obratu sama o sebe neznamena výkon podnikateľskej činnosti. Rozhodujúce je, či žalovaný popri vzniku konkrétneho záväzkového vzťahu vystupoval ako podnikateľ a či sa tento záväzkový vzťah týkal jeho podnikateľskej činnosti. Zo samotnej poisťnej zmluvy nevyplýva, že by bola uzatvorená na podnikateľské účely. Predmetom poistenia bol majetok a zodpovednosť za škodu súvisiaca s prevádzkou zariadenia sociálnych služieb. Z existencie poisťného vzťahu, z postavenia žalobcu alebo žalovaného ako zmluvnej strany, prípadne údaj o obrate nemožno vyvodit', že žalovaný pri uzatvorení poisťnej zmluvy konal ako podnikateľ v zmysle § 261 ods. 1 OBZ. Žalované občianske združenie nemá podľa zisteného skutkového stavu postavenie podnikateľa vo vzťahu k činnosti, pri výkone ktorej bolo poistené, pričom poisťná zmluva sa týkala majetku a zodpovednosti súvisiacej s prevádzkou zariadenia sociálnych služieb. Ani žalovaný nárok na zaplatenie poisťného preto nemožno kvalifikovať ako pohľadávku vzniknutú z obchodnoprávneho záväzkového vzťahu.

29. Najvyšší súd už v uznesení sp. zn. 6Ndc/15/2019 z 11. decembra 2019 tiež ustálil, že pre určenie súdnej príslušnosti je vždy významný obsah žaloby, ktorý formuluje žalobca, teda i to, akej súdnej ochrany sa dovoľáva (obdobne napr. aj Uznesenie najvyššieho súdu z 30. mája 2024, sp. zn. 4Ndob/4/2024). S ohľadom na uvedené tak najvyšší súd poukazuje na to, že pre posúdenie povahy sporu je rozhodujúca (okrem postavenia sporových strán) predovšetkým právna povaha jednotlivých uplatnených nárokov, ktoré sú predmetom súdneho konania. Okresný súd Banská Bystrica správne argumentoval poukazom na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5Ndob/5/2025 a v tej súvislosti ďalej poukazuje aj na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5Ndc/18/2024 z 25. septembra 2024, v ktorom najvyšší súd obdobne vyslovil, že pre posúdenie toho, či ide o obchodný spor alebo obchodnoprávnu vec bolo určujúcim hmotnoprávne posúdenie toho, čo je predmetom žalobnej požiadavky. Najvyšší súd tiež poukazuje na tam odkazované uznesenie z 13. decembra 2023, sp. zn. 1Ndc/33/2023, v zmysle ktorého je pre stanovenie súdnej príslušnosti významný obsah žaloby, ktorý formuluje žalobca, teda i to, akej súdnej ochrany sa dovoľáva (tiež Uznesenie najvyššieho súdu z 11. decembra 2019, sp. zn. 6Ndc/15/2019).

30. Najvyšší súd dospel k záveru, že v posudzovanom prípade tak ide o spor, predmetom ktorého je nárok, ktorý má, ako predkladajúci súd dôvodne namieta, občianskoprávny charakter. V spore medzi žalobcom a žalovaným v posudzovanom prípade teda absentuje skutočnosť, ktorá by zakladala kauzálnu príslušnosť Okresného súdu Banská Bystrica na konanie v zmysle § 22 písm. c) CSP. Nakoľko ide o občianskoprávny spor, je s poukazom na vyššie citované ustanovenia CSP na konanie príslušný všeobecný súd žalovaného. V zmysle § 12, § 13, § 15 ods. 1 CSP a § 2 ods. 3 ObZ v spojení s § 2 ods. 6 zákona o sídlach a obvodoch súdov je všeobecným súdom žalovaného Okresný súd Banská Bystrica, ktorý je tak zároveň príslušným súdom na prejednanie a rozhodnutie predmetného sporu.

31. S ohľadom na vyššie uvedené dospel najvyšší súd k záveru, že nesúhlas Okresného súdu Banská Bystrica s postúpením sporu Mestským súdom Bratislava III je dôvodný a na konanie a rozhodnutie vo veci vedenej na nesúhlas Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 66Cb/136/2025 je príslušný Mestský súd Bratislava IV.

32. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.